

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 226.

Czwartek, 30 Września (12 Października)

1865 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świątach uroczystych i niedzielach.—Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach.—Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne kop. 6, za 3-krotne kop. 8.—Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się.—Listy przyjmują się tylko frankowane.—We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 2.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8.—Półrocznie rs. 4.—Kwartalnie rs. 2.—Miesięcznie kop. 67.—Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się.—Numer pojedynczy kop. 5.—Za odnoszenie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5.—Na prowincji na stacjach Poczтовых w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20.—Półrocznie rs. 4 kop. 60.—Kwartalnie rs. 2 kop. 30.—Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się rsr. 1.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Prezydent m. Warszawy.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Fenienizm. — *O salutaris*. — Wypadek Blondina. — Przejechanie. — Wystawa obrazów. — Jeszcze o fałszowaniu asygn. ruskich. — Polemika. — Spotkanie rosjan z amerykańkami w Cherburgu. — Ameryka. San-Domingo. — Anglja. Fenieni. — Parlament kanadyjski. — Austrja. Koloman Ghyczy. — Francja. Cesarz. — Sanitarność na Wschodzie. — Hr. Bismarck. — Rada stanu. — Biura werbunkowe. — Zaprzeczenie. — Cholera. — Hiszpanja. Pożyczka; skutki zamieszek. — Niemcy. Kongres frankfurcki. — Szwecja i Norwegja. Obrona kraju. — Turcja. Gubernatorowie Libanu i Syrii. — Włochy. Stan państwa kościelnego. — Powrót wojsk francuzkich. — Ewakuacja Rzymu. — M-gr Manning. — Korespondencje z Lucerny Zürichu i Paryża. — Kronika. — Fejleton (Teatra warszawskie).

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa d. 29 Września (11 Października).

Prezydent miasta Warszawy. — Dla ostatecznego uregulowania rachunków w celu dalszego prowadzenia robót przy budowie Kościoła na Grzybowie w Warszawie, p. o. Prezydenta Miasta Warszawy czasowo Prezydujący w Komitecie budowy Kościoła na Grzybowie, podaje do wiadomości osób, którym powierzone zostały księgi sznurkowe, książeczki rozdatki Proboszczom, oraz puszkę do zbierania składek na budowę, aby takowe nadesłali wraz z pieniędzmi pocztą do Kasy Ekonomicznej Miasta Warszawy za kwitami do 1 Stycznia 1866 r., po upływie bowiem tego terminu, Komitet zmuszonym będzie poszukiwać należności drogą właściwą.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa d. 29 Września (11 Października).

Półurzędowy dziennik francuzki *Pays*, chcąc uspokoić obawy stronników świeckiej władzy, donosi, że rząd włoski uroczysto wyraził chęć unikania wszelkich starć z wojskami papieżkiemi i wydał polecenie dowódcom oddziałów nad

granicą rzymską, aby się porozumieli z dowódcami wojsk papieżkich, w celu poskromienia bandytyzmu i utrzymania porządku. Tenże dziennik zapewnia, że reprezentant francuzki w Rzymie oświadczył papieżowi, iż cesarz Napoleon gotów był wszelkimi środkami pomagać mu do utworzenia armji, dla zastąpienia wojsk francuzkich. Wszelako ani dobre stosunki wojsk włoskich z wojskami papieżkiemi, ani obiecana stolicy apostolskiej pomoc w werbowaniu, nie zabezpieczają jej, jak utrzymuje *Nord*, od następstw wewnętrznego niezadowolenia. — Wiadomość o projekcie ojca św. zwołania na d. 19-y czerwca 1866 r. jeneralnego konsystorza, kiedy będzie obchodzona 1800-na rocznica ukrzyżowania św. Piotra, potwierdza się ze wszech stron.

Jeden z ministerjalnych dzienników wiedeńskich donosi, że rząd austriacki zamierza wcale nie mięszać się do spraw rzymskich, i że nowy ambasador austriacki przy dworze papieżkim, w tym duchu otrzymał instrukcje. — Z podanej wczoraj treści korespondencji dyplomatycznej Hiszpanji z Austrją, okazuje się, że ta ostatnia nie zawsze zachowywała neutralność względem spraw włoskich. — Rząd francuzki tem wdzięczniejszy jest dworowi wiedeńskiemu za przyjęcie tej polityki, wyrażonej przez odwołanie z Rzymu p. Bacha, iż nastąpiło to właśnie w chwili kiedy gabinet paryzki, z powodu wykonania konwencji z 15-go września, widzi z zadowoleniem wszystko co może rozwiązać złudzenia kurji rzymskiej, co do zastąpienia opieki Francji przez opiekę jakiego innego mocarstwa.

Dobre stosunki pomiędzy Francją a Austrją, i uprzejme przyjęcie p. Bismarcka w Biarritz, wskazują, że pierwszy okólnik p. Drouyn de Lhuys o konwencji gastejnskiej, nie miał takich następstw, jakichby loicznie po nim można było się spodziewać; dla tego utrzymuje się mniema-

nie, że p. Drouyn de Lhuys po okólniku z 29-go sierpnia, wysłał łagodzącą go depeszę pod 20-m września, która skłoniła p. Bismarcka do udania się do Paryża i Biarritz. Z dobrych stosunków Francji z Austrją i Prusami możnaby wnosić, iż p. Bismarck ma na celu, nie przeprowadzenie w Biarritz projektów nieprzyjaznych Austrji, których urzeczywistnienie byłoby bardzo trudne, ale zjednanie przychylności cesarza Napoleona dla kombinacji już ułożonych pomiędzy dwoma wielkimi państwami niemieckimi; to przypuszczenie nadaje pewne prawdopodobieństwo uporczywie powtarzanym wieściom, o porozumieniu pomiędzy Prusami a Austrją w przedmiocie ustąpienia tej ostatniej Szlezewigu, w zamian za podobne wynagrodzenie pieniężne, jakie Austrja otrzymała za Lauenburg. Przedłużenie o trzy dni pobytu cesarza Napoleona w Biarritz, o którym donoszą dzienniki, da powód z tego względu do licznych komentarzy.

Rodzina królewsko-portugalska przybywa do Francji nie przez Anglję, jak mylnie donoszono, a przez Hiszpanję; nie wiadomo nawet czy uda się do Londynu po odwiedzeniu dworu francuzkiego; pewnem jest tylko, że spotka się 15-go listopada we Florencji z księciem Napoleonem i księżną Klotyldą, przy otwarciu w tym dniu izb włoskich. Z tego się okazuje, jak wielką uroczystość chce nadać Wiktor Emanuel otwarciu pierwszego parlamentu we Florencji, kiedy zaprosił na to całą swą rodzinę.

Wien. Z. zamieszcza list cesarza austriackiego, uwalniającego w najuprzejmiejszych wyrażeniach jenerała bar. Manula, od obowiązków gubernatora wojennego i cywilnego Dalmacji. Jest to nowe ustępstwo gabinetu węgrom i kroatom, domagającym się oddawna odbudowania trójjedynego królestwa Krocacji, Sławonji i Dalmacji. Tymczasem wybory w Węgrzech przedstawia-

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Teatra Warszawskie.

30 września (11 października).

Już teraz ciągle, obadwa teatra tutejsze są czynne, i będą one tak pracować stale, przez cały sezon zimowy, pomimo licznych zawad i trudności o których w przeszłym fejletonie naszym wspominaliśmy. Szczerze mówiąc, po dłuższym i głębszym zastanowieniu, podziwiamy zasadę dyrekcji, która woli kroczyć ciągle choć powolnym chodem i przedzierać się przez zarosłe nawet przeszkodami ścieżki, niż zatrzymać się w postępie, oczekując na rezultat gotujących się nowych elementów dramatycznych, który nie zawsze i nie koniecznie pomyślnie wypaść może. Zresztą, jeżeli przy niedostatecznie uorganizowanym repertuarze dramatycznej części widowisk — nie będą one sprowadzać codziennie tak licznych widzów jak nowe lub umiejętnie zestawione sztuki, zawsze jednak przyniosą kasie teatru więcej niż sala zupełnie zamknięta, a wreszcie, trzeba też liczyć i na to, że w sezonie zimowym, obecnie zwłaszcza, gdy życie towarzyskie nie koncentruje się tak bardzo w prywatnych salonach lub na zabawach publicznych, Warszawa dostarczy zawsze teatrowi znaczny kontyngens osób które nie mogąc lepiej, taniej lub przyjemniej przepędzić wieczoru, przesiadają go w krześle czy w łożu, słuchając, choćby i znanych w połowie sztuk, jakich dostarczyć im zdoła wysiłony istotnie repertuar tutejszy.

Tymczasem zaś — powoli, choćby i z niemałym nawet mozołem, wyrobją się, bądź już występujący, bądź nowo przyjęci kochankowie sceniczni, a jeśli żaden z nich, ani Talma, ani Garrikiem, ani Dawisonem, ani też s. p. Piaseckim, lub Komorowskim nie będzie, komedja i drama nie mniej przeto istnieć będą a tylko smak publiczności skazi się nieco przez ciągle przypatrywanie się, mniej więcej uzdolnionym mierznościom, do których wreszcie, przyzwyczai się ona i uwielbi na koniec w pośmiertnych ich dziejach. Bo wszakże i na scenie życia, ludzie przywykają stopniowo do wszystkiego: do bogactwa, do nędzy, do zaszczytów i hańby, do radości i smutku, przywykają do samego życia nawet, choć ono często, jak kula przywiązana do nogi, nie mało im zacięży! Lecz wracajmy do rzeczy.

Na scenie wielkiego teatru, zajętej obecnie przez operę włoską a od dziś i przez p. Ristori, wszystkie odznaczające się fakta podajemy natychmiast w oddzielnych artykułach — tu więc pozostaje nam jedynie zreasumować kronikarskim sposobem dzieje tej sceny, donosząc, iż wczorajsze, a drugie z kolei przedstawienie „Fausta”, powiodło się lepiej niż pierwsze i zgromadziło licznych widzów; wspomnieć nawiasem o opisanej już oddzielnie jubileuszowej reprezentacji Halki, na benefis Moniuszki, chociażby jedynie dla podniesienia znacznego czynu prezesa dyrekcji teatru, który tak zaszczytnym sposobem wynagrodził pracę i talent zasłużonego kompozytora, a wreszcie... przypomnieć widzom uczestniczącym w ostatnim przed-

stawieniu „Katarzyny, córki bandyty” godne pochwały usiłowania drugich tancerzek i koryfejek tutejszego baletu, pomiędzy którymi pp. Kowalska, Dylewska, Oliwińska Marja, Buczyńska i inne, zjednały sobie częste i przeciągłe oklaski. A propos baletu, słyszeliśmy zdania świeżo przybyłych z Paryża a zupełnie kompetentnych osób, iż ta część widowisk, szczególnie pod względem zdolności drugich tancerek, koryfejek i wyrobienia corps de balletu, niższą jest w Paryżu niż u nas, na warszawskiej scenie. Zdania te o których zupełnej bezstronności nie wątpimy, są najlepszą dla p. Turczynowicza pochwałą — a jeżeli na wielkiej scenie, w stolicy modnego świata, ukazują się lepsze niż u nas, pierwsze tancerki, — to są one przechodniemi raczej zjawiskami i do nas również przywędrować mogą. Pobyt p. Couqui w Warszawie dowiódł nam, że na sprowadzaniu pierwszych znakomitości choreograficznych, i dyrekcja i publiczność zarówno zyskują — tak dalece, że najlepszym może środkiem do utrzymania baletu naszego na wysokiej stopie, byłoby angażowanie dwóch corocznie znakomitszych tancerek, na szereg przedstawień pod czas letniego sezonu. Cały skład tutejszego baletu zyskałby na tem niezmiernie, ucząc się nowych sposobów, które każda znakomita artystka zawsze z sobą przynosi.

A teraz, zejdźmy na pole komedji, która obecnie, podczas codziennych w teatrze Rozmaitości przedstawień, nie mało nam daje kłopotu! Niepodobieństwem byłoby, zdając się za biegiem repertuaru, sprawozda-

ją już walkę stronnictwa krańcowego z umiarkowanym, które to ostatnie przewodniczone przez Deaka, swą roztropnością, jak się zdaje otrzyma przewagę.—Jak telegrafują z Wiednia nowy minister handlu bar. Wüllersdorff w dniu 9-ym b. m. objął swe urządowanie, a przyjmując urzędników tego wydziału, oświadczył iż teraz należy zwrócić wzrok na zewnątrz ku rzeczywistym stosunkom, aby z nich wydobyć uznanie warunków potrzebnych dla utrzymania, w sile życia, ekonomicznych stosunków Austrii.

Oplakany stan księstw naddunajskich i zganiecie prawie przez wszystkie państwa europejskie postępowania ks. Kuzy, budzą przypuszczenie możliwości bliskiego podniesienia kwestji wschodniej, do czego może się także przyczynić proponowana przez cesarza Napoleona konferencja mocarstw, o której wczoraj donosiliśmy, a która miałaby na celu ułożenie projektu postanowień policyjno lekarskich na Wschodzie, dla uchronienia Europy od cholery.

Z Kopenhagi telegrafują, że folkething na posiedzeniu 9-go b. m. przekazał znów landsthingowi projekt prawa organicznego, nowe wprowadziwszy doń zmiany. Prezes gabinetu oświadczył, iż rząd nie może się zgodzić na te zmiany.

Rozpuszczono pogłoskę, że rząd szwedzki stracił nadzieję przeprowadzenia na sejmie, swego projektu reformy reprezentacyjnej. Dzienniki liberalne szwedzkie zaprzeczają tym wieściom; według nich, rząd jest tak pewny przeprowadzenia tej reformy, iż w jej duchu kazał ułożyć, zamiast trzechletniego, tylko jednoroczny budżet dla przedstawienia go sejmowi.

Według telegramu z Londynu, *Ajencja Reutersa* podaje następujące wiadomości z Szanghaju z 4-go września: W zachodniej Tartarii wybuchnęło zwycięzkie powstanie; prowincja Ili oderwała się od państwa chińskiego; powstańcy Nienfei kapitulowali w trzech miastach; pułkownik Burgevine, według urzędowego raportu, utonął.

Zwracamy uwagę czytelników, na zamieszczone poniżej korespondencje z Lucerny, Zurichu i obie z Paryża.

* (Fenienizm). Niedawno w naszym *Dzienniku* (N. 221) z powodu mowy patrioty irlandzkiego w Dublinie p. Digby Sydney, przy otwarciu przedalni kopni, wykazywaliśmy o ile takowa dałaby zastosować się do Polski, oraz przytoczyliśmy z *Nord. A. Z.* przekształcenie depechy lorda Russella z 10-go kwietnia 1863 r., do lorda Napiera w sprawie polskiej, przy wstawieniu tylko zamiast „Polska” „Irlandja” i t. d.

wać o mnóstwie starych sztuk grywanych codziennie. „Geldhab”, „Okreżne”, „Ciekawość”, „Pod Wagram”, „Po siedmiu latach”, „Szkłanka wody” i tym podobne lepsze komedje, odegrane w ciągu ostatnich dni kilku podałyby nam sposobność powtórzyć jedynie pochwały należne kilku znakomitszym artystom obojczy, którzy, — podtrzymują komedje naszą na wysokim stopniu. Nie wymieniamy tu Rychtera z powodu, że artysta ten przez czas jakiś, zatrzymany słabością, nie ukazywał się na scenie. Tak więc, pomijając te wszystkie przedstawienia, zatrzymamy się głównie nad dwoma tylko sztukami, które, jakkolwiek, również znane oddawna, odznaczyły się jednak wyprowadzeniem na scenę dwójga nowych debiutantów. Wprawdzie, p. Sterling już dwukrotnie występował był w „Chatce w Lesie”, a po pierwszym jego debiucie, wyraziliśmy już zdanie o zdolnościach i grze tego ucznia tutejszej szkoły dramatycznej—dziś jednak, po trzecim z kolei wystąpieniu, chcemy tu streścić rozrzucone uwagi, nie tyle dla czytelników naszych, ile dla samego debiutanta, któremu, zbyt hojnie sypane oklaski przez przyjazne dłonie, mogą zagłuszyć głos prawdy, surowy może, lecz sprawiedliwy i pożyteczny za to. Otóż, p. Sterling posiada niewątpliwie materiał na dramatycznego artystę—nie brak mu ani zapała, ani pojęcia charakteru, ani nawet głębszego zrozumienia myśli autora, którą w deklamacji uwydatnić trzeba. Powiemy nawet, że gesta i ruchy, pomimo nie obicia się ze sceną, były dość swobodne, a często i naturalne nawet;—jednakże, wszystkie te przymioty na nie się nie przydadzą dopóty, dopóki młody debiutant nie nauczy się doskonale mówić po polsku, dopóki nie

na depezę, którą możnaby przesłać z równą słusnością rządowi angielskiemu. Poniżej zamieszczamy, jako równie pouczające, zdanie w tym przedmiocie *J. de St. Pet. i Rus. Inw.*

J. de St. Pet. z 26 września (8 października) powiada w artykule wstępnym: Stwierdzając energiczne poskramianie irlandzkiego fenienizmu, *Times* z słusznym oburzeniem potępia dążenia i manifestacje tego ruchu. Ten artykuł zasługujący na uwagę, z powodu danych jakie zawiera i nauki jaką przedstawia, świadczy, że w różnych otoczeniach, mogą powstać jednako obłądki z uderzającym podobieństwem; że anarchiści wszystkich krajów, odznaczają się jednakowym zachwiałstwem w dążeniu do jednakowych złudzeń; i nakoniec że w Dublinie i Korku, jak w Warszawie i Lublinie, rządy mogą być w przykrej lecz nieuniknionej konieczności karcenia. Łącząc się, w interesie cywilizacji i pomyślności Wielkiej Brytanji, z życzeniami *Timesa* o rychłe i radykalne wykorzenienie irlandzkiego fenienizmu, chcemy spodziewać się, że główny organ opinji publicznej angielskiej, odtąd będzie oceniał z jednakowego stanowiska knowania fenienów wszystkich krajów. Oto są wybitniejsze ustępy wstępnego artykułu *Timesa* z 30-go września, który nam poddał powyższe uwagi:

„Ci nieszczęśliwi fenieni muszą być zupełnie zniechęceni. Ani ich romantyczna nazwa, ani liczba zwolenników, ani tajemnicza organizacja, ani wielkość zamierzonego przez nich celu, nie im nie pomogły... Teraz kiedy są w ręku policji, wszyscy na nich powstają... Są to szaleńcy, niedołęgi, zbiorowisko krańców i subjektów bawiących się w zdradę; ich roszczenie przedstawiania Irlandji jest nieznośną bezczelnością, i zasłużyli zupełnie na karę, na jaką ich skaże sąd kryminalny... Wszakże rząd i lud angielski popełniliby równie wielki jak fenieni błąd, gdyby nie wzięli pod ścisłą rozważę tego, co się działo w ostatnich miesiącach. Fenienizm może być niczem sam przez się, lecz duch, z którego powstał, zasługuje na naszą uwagę. Fakt nawet, że klasy wyższe i znakomitości krajowe nie są zawikłane w ruch, powiększa trudności położenia... Co możemy powiedzieć i zrobić przeciw organizacji składającej się z ludzi ubogich, którzy otrzymali zaledwie połowiczne wychowanie i którzy nie wystawiają żadnego rodzaju reformy społecznej?... Lud irlandzki nie cierpi z powodu żadnej niesprawiedliwości... Irlandczycy zostają na stopie zupełnej równości z angielskimi; w kwestjach finansowych mają znakomite przywileje. W Anglii mogą z powodzeniem poświęcić się wszystkim zawodom i przyjmowani tam są z mniejszą zazdrością od tej, jaką okazują anglikom przybywającym do Irlandji. Wszystko to przyznają fenieni. Nie mówią nawet że są uciemiężeni... Chcą tylko pozbyć się anglików i stać się niepodległymi. Nie mówią nawet o krwi saksońskiej, krążącej, jak to przyznają, także w żyłach prawie wszystkich irlandczyków. Lecz w takim razie, po co się buntują? Tylko aby się oderwać od Anglii. Taki jest punkt wyjścia i taki cel ich pragnień. Nie chcą lepszej administracji, a przynajmniej nie wskazują żadnej gałęzi tej administracji, z której byliby szczególnie

zatraci zupełnie tego akcentu w wymowie, który go cudzoziemcem na scenie tutejszej czyni. Jeżeli za pomocą żelaznej pracy p. Sterling przełamie tę trudność, a nadto jeszcze, pozbędzie się niektórych, również ekscentrycznych ruchów, bezwiednie wykonywanych dość często — to będzie niezawodnie dobrym, a może nawet i niepospolitym na scenie naszej artystą — w przeciwnym razie scena, ta przynajmniej, będzie dla niego zawsze polem niefortunnej walki i straconej pracy! Niech nas nikt nie posądza o chęć szykanowania tych wad w nowo-występującym aktorze;—w stosunkach towarzyskich, lub jakichkolwiek po za obrębem sceny — nieby nas nie obchodziły, ani gesta ani wymowa p. Sterlinga—lecz scena jest rodzajem żywej literatury a przeto, jak nie wolno jest w książce pisać złym lub zepsutym stylem, tak na scenie, nie godzi się i nie wypada nigdy, tolerować wymowy nieczystej. Takim jest nasze przekonanie, od którego dla żadnych względów odstąpić nie możemy, chociaż z prawdziwą przykrością wypowiadać je nam przychodzi, przez wzgląd na widoczną pracę p. Sterlinga i jego szczere powołanie do scenicznego zawodu.

Drugim ważniejszym, a przynajmniej nowszym jeszcze wypadkiem—było pierwsze wystąpienie panny Mikuły w komedji „Pod strychem”, gdzie ta uczennica tutejszej szkoły dramatycznej odegrała rolę gałganiarki, Józefowej.

Zadanie debiutantki było tem trudniejsze, że występowała po raz pierwszy w roli, w której trzeba, pozbywszy się wszelkiej miłości własnej, wydać się starą, brudną i brzydką, dla poszanowania prawdy

„niezadowolnieni. Nie myślą o żadnej reformie politycznej. Ich pragnienie niepodległości pochodzi z bezzasadnego wstrętu przeciwko wszelkiej wspólności z Anglią, wstrętu instynktowego niejako, nie opierającego się na żadnej loicznej zasadzie istot rozumnych... Nie ma tak dobrej administracji królewskiej, któraby potrafiła odrazu wykorzenić nienawiści nagromadzone przez wiele pokoleń. Fenieni są wnukami buntowników z 1798 r., a ich młodość upełnęła pośród mów O'Connella i sprzysiężeń Smitha O'Brien. Kiedy ludność, tak jak w Irlandji, ożywia jest podobnymi wspomnieniami, rząd nawet z aniołów złożony, nie potrafiłby jej zadowolnić. Obok tego ich naturalna wrażliwość podniecana jest przez zapewnienia współczucia i ofiarowania pomocy z zewnątrz, również jak i przez widok wielkich wypadków zaszłych z drugiej strony oceanu.”

Podobieństwo jest tak uderzające, warunki takie tożsame, z jedyną różnicą stopnia wmięszania się obcego, że musimy uchronić naszych ruskich czytelników od prawie nieuniknionego *qui pro quo*, oświadczyć, że idzie tu o Irlandję z 1865 r., a nie o Polskę z 1863 r.

Rus. Inw. z tejże daty długi artykuł wstępny o Irlandji, kończy w następujący sposób: Może anglicy zrobią nam jeszcze jedno ustępstwo. Dzienniki ich odzywają się z najwyższą pogardą o ruch fenienów, jako o ruch, który nie spotkał najmniejszego punktu oparcia w masie ludu irlandzkiego i ożywiany jest najnieodrzeczniejszymi dążeniami. A tymczasem cóż widzimy? Rząd angielski postanowił energicznie ścigać winnych; użył wszelkich środków prawnych, jakimi mógł rozporządzać; oddał spiskowych pod sąd, oskarżając ich o zdradę stanu, i niezawodnie nie zawaha się w wykonaniu wyroku, jaki będzie na nich wydany. A stanowczo nikomu w Anglii nie przychodzi do głowy, oskarżać rząd o okrucieństwo i ciemnienie;—przeciwnie rząd spotkał współczucie w opinji publicznej i wszyscy spieszą wychwalać go za to, że ściśle spełnił swą powinność. Jak zgodzić z tem wrzaski oburzenia, które podniosły się z zewnątrz przeciwko naszemu rządowi, kiedy postanowił położyć koniec występnyemu czynom polskich powstańców i to że nawet pośród ruskiego ludu ukazują się ludzie, którzy nie mogą mieć współczucia dla środków przedsiębiorczych w celu zabezpieczenia całości i jedności cesarstwa? Jeżeli słuchać dzienników europejskich, powinniśmy byli siedzieć z założonymi rękami wtedy, kiedy bandy buntowników paliły i mordowały nie tylko rosjan, ale i ludzi jednakiego z niemi pochodzenia. A przecież Rosja nie mogła nawet powołać się na to, na co teraz powołują się anglicy: w żaden sposób nie mogła powiedzieć, że powstanie polskie było takim nieznaczającym i przelotnym zjawiskiem jak sprzysiężenie fenienów. Przeciwnie, zagrażały nam wielkie niebezpieczeństwa i gdybyśmy okazali najmniejszą słabość, polscy powstańcy doczekaliby się może tej pomocy, na jaką irlandczycy wcale nie mogą liczyć. Z tego stanowiska, poskromione sprzysiężenie irlandczyków, zasługuje, jak się zdaje, na uwagę i naturalnie budzi myśli, które mogą nam przynieść pożytek, jeżeli zechcemy zdrowo i bezstronnie sądzić o naszych interesach.

artystycznej; oprócz tego p. Mikuła, objęła rolę gałganiarki po pani Mazurowskiej, artystce wytrawnej, zdolnej i wyrobionej szczególnie w oddaniu charakterystycznych postaci. Obiedwie te trudności mogły nas zaniepokoić słuszenie o powodzenie pierwszego debiutu młodej uczennicy, pomimo iż jedna scena z tejże samej komedji, odegrana przez nią podczas tegorocznego popisu elewów szkoły dramatycznej, dobrze wróżyła o zdolnościach p. Mikuły w tym charakterystycznym rodzaju.

Słuszenie wyznaczyć nam nakazuje, że nowa debiutantka, wyszła zwycięzko z pierwszej na scenie próby. Ucharaktery zowała się dobrze, a pod kostjumem, siwizną i marszczkami starej gałganiarki, znikła zupełnie naturalna jej postać. Samo nawet drżenie głosu, pochodzące zapewne z towarzyszącej pierwszemu wystąpieniu obawy, posłużyło tu dobrze, albowiem naśladowało wybornie wibrację właściwą często w mowie starych niewiast, szczególnie z niższego stanu. Panna Mikuła jednak, oprócz tych zewnętrznych akcesorij, okazała prawdziwą zdolność w samej grze i w pojęciu charakteru gałganiarki: jej swarliwy zapał w mowie, gesta zdecydowane, umiejętne nacisk na wyrazy mające większą doniosłość moralną lub satyryczne znaczenie—słowem, całość gry była dobrą i już tylko potrzebuje częstszej wprawy w poruszeniach rękami i w chodzie po scenie, ażeby z zupełnym powodzeniem grywać wszelkie podobnego rodzaju role.—Słyszeliśmy, że p. Mikuła wystąpi wkrótce w innej znowu, charakterystycznej postaci.

* (O salutaris). Pod tym tytułem p. Kątski, dyrektor instytutu muzycznego, podczas pobytu swego w Paryżu, skomponował nowy utwór kościelnej muzyki, który wkrótce będzie wykonany tu w Warszawie, w kościele katedralnym św. Jana i w Paryżu w kościołach św. Sulpicjusza i św. Rocha. Pan Kątski poświęcił swój utwór, sławnemu maestro Rossiniemu, który przyjmując tę dedykację, przesłał p. Kątskiemu list następujący: „Przyjmuję z wdzięcznością piękne pańskie natchnienie (O salutaris), a które skromność tylko pańska nazywa słabym utworem. Pozwól pan złożyć sobie me powinszowania i wierz mi że jestem szczęśliwy z dołączenia mego nazwiska do pańskiego utworu; dziękuję panu z całego serca. Oddawna zwracalem moje ojcowskie spojrzenie na konserwatorja w ogóle; konserwatorjum warszawskie, do którego pan jesteś powołany, ma dla mnie podwójny interes....” (Dalej znakomity maestro podaje niektóre uwagi co do szczegółów w przedmiocie instytutu warszawskiego muzycznego, uwagi wskazujące jego przychylność do tej instytucji, które wszelako pomijamy, i pisze dalej:) „Niech ta propozycja będzie nowym dowodem mych życzeń dla tej instytucji, z której można się spodziewać artystów rozumnie pokierowanych.... Z podziękowaniami przyjmij pan i t. d. G. Rossini.—Passy, 5 października 1865 r.

* (Wypadek Blondina). W tej chwili otrzymaliśmy wiadomość, przyslaną z Berlina, w której naoczny świadek, będący na przedstawieniu Blondina, dawanem u *Krola*, donosi nam, iż śmiały linochód idąc na szczydach po linie, utracił równowagę i spadł na ziemię. Okrzyk przerażenia rozległ się pomiędzy publicznością; — mniemano, że bohater Njagary na miejscu się zabił; — lecz dziwnem losu zrządzeniem, upadek Blondina nie sprawił mu żadnego szwanku, tak dalece, że po chwilowym spoczynku wstąpił znowu na linę i przeszedł po niej dwukrotnie — raz, tańcząc, powtórnie zaś, maszerując z bębniem. Zdarzenie to miało miejsce w dniu ósmym bieżącego miesiąca, czyli w zeszłą niedzielę.

* (Przejechanie). W dniu wczorajszym powożący omnibusem N. 42 Jan Sokołow, jadąc ulicą Elektoralną, najechał na przechodzącego dymisjonowanego żołnierza Aksimowa; koła omnibusu przejechały mu szyję, i pomimo udzielonej natychmiastowej pomocy lekarskiej, Aksimow przywieziony do szpitala św. Ducha, tamże w kilka minut życie zakończył.

* (Na wystawę towarzystwa zachęty sztuk pięknych, przybyły obrazy: *Januarego Suchodolskiego* — Atak nocny Tatarów na Tabor; *Zaleskiego Marcina* — Wnętrze kościoła Reformatorów w Warszawie; *Stefanskiego* — Amori i Psyche; *Gumińskiego* — Zamek Czerski, akwarella; *Strzaleckiego* — Madonna; *Swieszewskiego* — Zachód słońca w okolicach Tyrolu; *Brzozowskiego* — Krajobraz; *Głębockiego* — S. Bogumił albo Wszeborz Arcybiskup Gnieźnieński; *Synalewskiego* z Krakowa — Ofiara pierwszych wieków Chrześcijaństwa; — ubyli: *Kostrzewskiego* — Młody Kaleka, nabyty przez amatora S. R.; *Brandta* — Powrót z wyprawy wiedeńskiej, nabyty przez amatora L. E.

* *Kalendarz dla Ludu Polskiego na rok 1866*, wydany pod kierunkiem Redakcji *Gazety Rolniczej*; cena kop. 15 (złp. 1), z obrazkami kolorowanymi Matki Boskiej w Skępem, z czterdziestoma drzeworytami w tekście, wyszedł z druku nakładem Jana Jaworskiego. Sprzedaje się we wszystkich księgarniach. Skład główny w drukarni nakładcy, przy ulicy Krakowskiej-Przedmieście Nr. 415 w Pałacu Hr. Stanisława Potockiego.

* Wyszedł Nr. 41 *Opiekna Domowego*, który zawiera następujące artykuły: *Elzbieta Drużbacka*, przez Jana Kantego Turskiego, (z portretem.) — Ptaki, wiersz przez Antoninę Machczyńską. — Tajemniczy dom, powiastka przez Zygmunta Gawareckiego (ciąg dalszy z drzeworytem.) — Życie w puszczy, pamiętnik sprawiedliwego człowieka, opracowany przez Juljusza Starckla (ciąg dalszy.) — O koniu, pod względem historii naturalnej przez Adama Wiślickiego (z drzeworytem.) — O reperowaniu sukni bez igły i nici. — Rozmaitości. — Lekarz i pani, szkic z życia warszawskiego (z drzeworytem.)

Nr. 2-i *Bluszczu*, pisma tygodniowego-illustrowanego dla kobiet wyszedł z druku i zawiera: — Rodzina, przez M. Ilnicką. — Nad morzem, powieść Felicjana. — Hygiena, przez d-ra Płaskowskiego. — Drobne listki. — Dodatek: Powłóczka na poduszkę do noszenia dziecka (z ryc.) — Kaftaniczek dla nowonarodzonego dziecięcia (z ryc.) — Koszulka dla dziecka do roku (z ryc.) — Koszulka męzka nocna (z ryc.) — Koszulka dzienna męzka (z ryc.) — Szlaczki siatkowe gipiurowe (z ryc.) — Poduszka do wysokiej poręczy u krzesła (z ryc.) — Podstawa do naczynia z kwiatkami lub owocami (z ryc.) — Gorset dla dziewczynki od 12 do 14 lat (z ryc.) — Gorsetek dla dziecka od 2 do 4 lat (z ryc.) — Woreczek chiński (z ryc.) — Wzory krojów do Nr. 2 dodatku do *Bluszczu*.

* (Jeszcze o fałszowaniu asygnacji). Nie omyliliśmy się mówiąc, że podług wszelkiego prawdopodobieństwa, kwestja o fałszowaniu asygnacji stanie się wkrótce kwestją społeczną nie dla jednej Rosji. Gazety zagraniczne donoszą, że zjawilo się w obiegu zręczne sfalszowanie 20 talarowych asygnacji

lipkich, chociaż asygnacje niemieckie poczytywano dotychczas za niedostępne dla fałszerstwa. Zresztą nie ma w tem nic nadzwyczajnego: sztuki uczyniły w ostatnim czasie taki krok naprzód, nauka stała się nabytkiem tak wielu, że fabrykanci fałszywych pieniędzy papierowych, udoskonalając stopniowo swe płody, doszli nareszcie do tego, że nie liczą więcej na nieświadomość lub nieumiejętność pisania w masie. Na nieszczęście, większa część praw, które zabezpieczyły dawniej społeczeństwo od pokuszeń fałszerzy asygnacji, teraz już go nie zabezpiecza. Co znaczy naprzykład, dla zatwardziałego fałszerza asygnacji, wysiedzieć w więzieniu angielskim 12 miesięcy, kiedy nie będąc ujętym, może się zbożać w kilka miesięcy. Francuz Ansné, którego sądzono w tych dniach w Londynie za fałszowanie asygnacji banku ruskiego, skazany został na 12-miesięczne osadzenie w areszcie. Cóż dziwnego, jeśli po upływie pewnego czasu zjawi się jego naśladowca, któremu, w razie niepowodzenia, wysiedzenie roku w więzieniu nie nie znaczy, a który widząc czem się wykrecił Ansné, za godne uwagi, z powodu doskonałości sfalszowania biletów banku ruskiego, zajmie się tą samą rzeczą na obszerniejszą skalę. Z zeznań uczynionych przez Libona w sądzie londyńskim okazuje się, że przemieszkujący w Brukselli fałszerz ruskich 50-rublowych biletów kredytowych, Crocker, drukował asygnacje bez żadnej przeszkody z czyjejby strony, tak że formy litograficzne, używane przezeń w tym celu, zdarły się nakoniec od użycia i przystąpił do przygotowania nowych. Colchester, Bajer i inni fałszerze asygnacji, przeciw którym poczynił zeznania Libon, oddani pod sąd, przedstawieni będą centralnemu sądowi kryminalnemu w Anglii, i bezwzględnie, osądzeni na 2—3 lat zamknięcia w więzieniu. Bezwątpienia, przewidzieli oni to. Oprócz tego nie wszyscy z bandy są ujęci. Gdzie jest Londyński, grający w niej jedną z najgłośniejszych ról — niewiadomo; toż samo policja może powiedzieć o drugim spółniku bandy, Polańskim. Oprócz tego, dowiadujemy się ze sprawozdania sądowego, że dwóch głównych sprawców z bandy oddani są do czasu sądu na poręczenie — czego, zapewne i potrzeba im tylko było. Bezwątpienia znajdą oni przez ten czas możność urządzenia interesów swych i swych towarzyszy. Z drugiej strony, że interesa ich pod względem finansowym były świetne, okazuje się z tego; że Colchester zażądał 35,000 rubli złotem od Libona, kiedy ten, będąc niezadowolony z papieru dwudziestu tysięcy pięciurublowych sfalszowanych biletów kredytowych, które Colchester proponował mu kupić po 10 kopiejek za rubel, domagał się aby go rekomendowano głównym osobom z bandy. Wiadomo także, że w Liverpool 2,000 fałszywych pięciurublowych biletów kredytowych sprzedano po 22 kop. za rubla. Oczywiście żydzi polscy, stanowiący większość bandy i reszta ich spółbraci ciągnęli znaczne korzyści z fałszerstwa. Widocznie od samego początku nie byli oni dalecy od przypłacenia niedługim więzieniem, byleby tylko, związawszy końce, zaopatrzyć się w kapitał na resztę życia. — W podobnych okolicznościach opinja publiczna nie może pozostać milcząca. Jasnym jest, że prawo, czyniące zadość swemu celowi, kiedy fałszerstwo biletów kredytowych było niedokładnem, a zatem i niezyskownem, kiedy sama ta niezyskowność była główną rękojmnią społeczeństwa, teraz już mu nie czyni zadość. Dziś fałszują się asygnacje ruskie i niemieckie w Londynie, Paryżu i Brukselli; jutro może się rozpocznie fałszowanie biletów banku francuzkiego w Madrycie i angielskiego w Sztokholmie. Jasnym jest że tu idzie o sprawę ogólną. Fałszując asygnacje jednego państwa w drugim, bandy, które sobie obrały ten przemysł, mogą wkrótce zalać targ europejski biletami fałszywymi wszelkiej nazwy. Mamyż doczekać się czegoś podobnego?

* (Polemika). *Mosk. Wied.* zarzucają gazetce *Golos*, że pobiera wsparcie od rządu. Z tego powodu między pomienionymi dwoma gazetami zaszła polemika, która trwa dotąd. *Siew. Pocz.* pisze o tem co następuje: *Gazety Mosk. Wied.* i *Golos*, prowadząc zaszłą między nimi szczególnego rodzaju polemikę, odwołują się do rządu, rozprawiają o działaniach i powadze rządu i widocznie starają się wywołać jakiegokolwiek odezwanie się ze strony władzy rządowej w przedmiocie tej polemiki. Tak jedna jak druga gazeta zapominają, że nie mogą wciągnąć rządu w kółko swoich sporów. Kontynuowanie tych sporów jest bez celu, bo rząd tu zachowa się biernie, a nawet niewłaściwie, dla tego, że trudno im będzie utrzymać się w granicach, w jakich one mogą być cierpiane.

* (Spotkanie rosjan i amerykanów w Cherburgu). Z korwety „Askold” która po drodze na ocean wschodni zawinęła do Cherburga, piszą do *Kron. Wiest.*, że w tamecznym porcie między innymi znajdowała się fregata amerykańska „Coloredo”. Przy

spotkaniu się z nią korwety rosyjskiej, zaraz zawiązały się między naszymi i amerykańskimi marynarzami przyjacielskie stosunki. 30 sierpnia, na korwecie rosyjskiej wydany był dla oficerów okrętu amerykańskiego obiad; amerykanie wywzajemnili się także obiadem, podczas którego wymieniono nie mało głosów na cześć obu narodów i życzeń przyjacielskich. (*Siew. Pocz.*)

Ameryka.

* (San-Domingo). Podług wiadomości prywatnych z San-Domingo, datowanych 16-go września i otrzymanych przez Hawanę, rozruchy które wynikły po odjeździe wojsk hiszpańskich, ustały. Cabral, mianowany protektorem rzeczypospolitej dominikańskiej, kazał aresztować pewną liczbę osób, między innymi niejakiego angiłka zamieszkałego od 20 lat w San-Domingo, jako podejrzanego o intrygi mające na celu przywołanie napowrót do kraju cudzoziemców. Na skutek tego aresztowania, konsul angielski wystąpił z protestacją i zażądał od dowódcy stacji morskiej angielskiej przywołania statku wojennego. Miano przystąpić pierwszych dni b. m. do wyboru prezydenta. Zdaje się że jen. Baez nie chce się podać na kandydata. Czekają on na wyraźniejsze zarysowanie się sytuacji i zabawi tymczasem wraz z swą rodziną na Jamaica, gdzie czekać będzie na rozwój wypadków. Sądzą że Cabral, mający już tytuł protektora, zostanie mianowany prezydentem. (*La Patr.*)

Anglja.

* (Fenieni). *Dublin, 6 października.* P. Connaught, właściciel dziennika *Patriot*, odesłany został do sądu przysięgłych. Niejaki Gilles, który zadenuncjował inną osobę jako należącą do towarzystwa fenienów, został sam aresztowany jako podejrzan o należenie do tegoż towarzystwa, gdyż odmówił dostarczenia policji dalszych objaśnień. W Dublinie aresztowano syna jakiegoś oberżysty. Donoszą także o aresztowaniu dwóch osób w Drogheda i trzech w Cork. (*La Patr.*)

* (Parlament kanadyjski) ukończył obecnie swą sesję, która nie odznaczyła się żadnym ważnym wypadkiem. Dotknęto jedynie powierzchownie projektu nabycia przez Kanadę praw i terytorjów kompanji zatoki Hudsonskiej; nie wszyscy członkowie gabinetu zgadzają się na ten projekt, który atoli zostanie jak się zdaje złożony parlamentowi podczas przyszłej sesji i uzyska zapewne zatwierdzenie. Co się tyczy wznowienia traktatu wzajemności pomiędzy Kanadą i Stanami Zjednoczonymi, rząd oświadczył się z gotowością nie szczędzenia starań w tym względzie; panuje atoli powszechne mniemanie, że nieprzyjazne co do tej kwestji usposobienie gabinetu waszyngtońskiego, nie pozwoli na urzeczywistnienie żywnych nadziei. — Prace około ufortyfikowania Kwebeku postępują bardzo czynnie. Wznoszone są także w mieście Ottawa gmachy publiczne, niezbędne na skutek przeniesienia tam stolicy Kanady. (*La Fr.*)

Austrja.

* (Koloman Ghyczy). *Peszt, 6 października.* Dla przemagającego obecnie w Węgrzech usposobienia, charakteryzującą i pocieszającą jest ta okoliczność, że program Kolomana Ghyczy, czytany jest prawie powszechnie z uczuciem niezadowolnienia. Pominiawszy szorstki ton jego słów, nie pozostających bynajmniej w zgodności z usposobieniem wywołanem obecnem postępowaniem rządu, zadziwia najbardziej ta okoliczność, że p. Ghyczy stawia się względem nastąpić mającej tranzakcji tak wyłącznie na stanowisku unji osobistej i tak mało uwzględnia ludy, z którymi cesarz podzielił się prawami, tak z tej jak i z tamtej strony Litawy. Podobne stanowisko nie harmonizuje z zasadami, jakie chętniebyśmy widzieli u stronnictwa węgiersko-demokratycznego, za przewodcę którego uważać należy obecnie p. Kolomana Ghyczy. (*Gen. Corr.*)

Francja.

* (Cesarz) spodziewany był w St. Cloud 9-go b. m. Następnego dnia jego cesarska mość miał przyjeżdżać na radzie ministrów. W końcu b. miesiąca dwór opuści St. Cloud i uda się do Compiègne. (*La Fr.*)

* (Sanitarność na Wschodzie.) *Monitor* ogłasza raport złożony cesarzowi przez ministrów spraw zagranicznych i handlu, w przedmiocie zwołania konferencji dyplomatycznej dla uorganizowania służby zdrowia na Wschodzie. Ministrowie ci spodziewają się, że organizacja ta zapobieży wkraczaniu cholery na Wschód i ustrzeże w ten sposób Francję od skutków epidemji, która rozwija się na skutek pielgrzymek do Mekki. Propozycja pp. Drouyn de Lhuys i Béhic jest wyborna. Nie ulega wątpliwości, że zosta-

nie ona przyjęta przez rządy wschodnie, wiadomo bowiem, że Porta i rząd wice-króla Egiptu, okazali gotowość zaprowadzenia środków, po których wiele należy się spodziewać. Lecz ministrowie spraw zagranicznych handlu zapominają, zdaje się, w swym raporcie o tej koliczności, że cholera nie zawsze przychodzi do nas samej tylko Mekki; Europa pustosząca była przez zne epidemie, które przychodziły do nas z Syberji chodniej i z Indji, z delty rzeki Gang, gdzie cholera ciągle panuje. Konferencja przeto dyplomatyczna, którą ma zwołać rząd cesarski, powinna nie tylko obiedz powrotowi cesarski, powinna nie tylko w Mekce, lecz i faktów stwierdzonych w tym rodzaju, tak i odwołać się do faktów podobnego rodzaju, i zbadać kwestję uformowania pieczęci i kordonu sanitarnego, zdolnego zapewnić jak i Europę od wkraczania epidemii tak z północy jak i z południa. (La Patr.)

Hr. Bismarck) zabawi w Biarritz około tygodni. Prezes ministrów pruskich towarzyszy swej żonie i córce, której zdrowie wymaga czystego powietrza morskiego i ciepłego klimatu południa. Hr. Bismarck ma przy sobie sekretarza legacji dwóch sekretarzy swego biura przybocznego. Ostatnia okoliczność została natychmiast wytlómaczona przez dzienniki w sposób zdolny wlać przekonanie, że hr. Bismarck przedsięwziął podróż do Francji w celu politycznym. Cała prawda jest w tem, że jak powiada *Mém. dipl.*, hr. Bismarck, jako prezes ministrów, zastrzegł sobie, nawet przez czas swej nieobecności, kierunek najważniejszych spraw państwa, i w tym celu wziął z sobą kilku pomocników, tak dla ekspedjowania depeesz, jak i dla cyfrowania telegramów. Nasze własne wiadomości zgadzają się z temi, jakie podaje *Mém. dipl.* (La Fr.)

* (Rada stanu) rozpocznie na nowo swe prace 15 b. m. Natychmiast po zebraniu się, sekcja finansowa zacznie roztrząsać budżet na r. 1867, którego części rozmaite zostały już wygotowane przez właściwe ministerstwa. (Tamże.)

* (Biura werbunkowe). Niektóre dzienniki zagraniczne donoszą, że otwarto w Lille biura werbunkowe i że werbowani są tam oficerowie belgijscy do legji cudzoziemskiej. Utrzymywały one nawet, że oficerowie ci zgłaszali się z bronią i bagażami i że zostali przyjęci z zachowaniem stopnia. W wiadomości tej tylko tyle jest prawdy, że znajdują się w Lille, tak samo jak i w wielu innych miastach pogranicznych, biura werbujące do legji cudzoziemskiej. Lecz że wszędzie miar błędna jest wiadomość, jakoby Francja zachęcała do dezercji z armji belgijskiej: werbuje ona żołnierzy, lecz możemy zapewnić, że nie przyjmuje oficerów. Co się zaś tyczy przyjmowania ludzi z bronią i bagażami, twierdzenie podobne jest tak przeciwnem zasadom międzynarodowym i charakterowi polityki francuskiej, że zbytecznym byłoby zaprzeczać mu. (Tamże.)

* (Zaprzeczenie). Agent dyplomatyczny haityjski w Paryżu, prosi nas o zaprzeczenie wiadomości otrzymanej przez Anglię, jakoby prezydent Geffrard upraszał rząd Stanów Zjednoczonych o pomoc. (La Patr.)

* (Cholera). Dzienniki londyńskie ogłosiły wiadomości o wybuchu cholery w kilku miastach Indji angielskich. Nasze własne korespondencje z 20 sierpnia, które otrzymaliśmy przez Pondichery, donoszą, że stan sanitarny kolonii francuskich w Indjach, był wówczas wyborny. (La Patr.)

Hiszpanja.

* (Zaciągnięcie pożyczki. — Skutki zamieszania). Władze municypalne na Palma-Majorca zostały upoważnione do zaciągnięcia pożyczki w celu pospieszenia z pomocą ofiarom cholery. — W nieporządkach zaszłych w Saragossie 4 osoby były zabite a 5 rannych. Porządek został przywrócony. (Nord.)

Niemcy.

* (Kongres frankfurcki). Z korespondencji z Karlsruhe okazuje się, że jakkolwiek znaczna liczba członków badeńskiej izby deputowanych udała się na kongres frankfurcki, pomimo to przywiązują w Badeńskiem nie wielką uwagę do prac tego zgromadzenia, po których nie spodziewają się żadnego rezultatu praktycznego. Opinia publiczna w Niemczech, pomimo swej cierpliwości, zaczyna nużyć się temi demonstracjami bezsilnymi i nieużytecznymi. Dla zadowolenia jej, potrzebaby czegoś bardziej poważnego. (La Fr.)

Szwecja i Norwegja.

* (Obrona kraju). Komitet wyznaczony przez króla szwedzkiego w celu zmodyfikowania systemu obrony krajowej, ogłosił rezultat prac swoich. Armja w czasie pokoju składać się ma z 50,000 ludzi, a w

czasie wojny z 70,000. Stolica, jak i Karlsburg, Karlskrona mają być ufortyfikowane; dwie nowe twierdze mają być wzniesione, jedna w Norrlandzie a druga w Gotlandzie. Port Gothenburg ma być między innymi najpierw obwarowany. (Le Mon. Un.)

Turcja.

* (Gubernatorowie Libanu i Syrji). Donoszą, że Daud-pasza, gubernator jeneralny Libanu, opuścił Konstantynopol i odplynął do Bejrutu na korwecie parowej tureckiej. Powiadają że tenże statek wiezie depezę adresowaną do gubernatora syryjskiego, w której wielki wezyr poleca mu przenieść siedlisko swego zarządu napowrót do Bejrutu, wiadomo bowiem, że usadowił się on w Damaszku. O środek ten dopominali się wszyscy konsulowie i ajenci europejscy. (La Fr.)

Włochy.

* (Stan państwa kościelnego). Dowiadujemy się równocześnie z Florencji i Marsylii o rozpoczętych ruchach wojskowych, które mają na celu stopniową ewakuację państwa kościelnego przez armję francuską. Wojska cesarskie zostały najpierw zastąpione przez żołnierzy papieżkich na granicach neapolitańskich; te ostatnie wystawione zostały na ciężką próbę, której wykonanie nie bez interesu będzie na przyszłość: jest to przytłumienie bandytyzmu; zobaczymy jak się one wywiążą z tego zadania. Początek ewakuacji terytorjum rzymskiego przez armję francuską wywołuje na nowo różne domysły, jakie będą skutki wykonania konwencji 15-go września. Cóż się stanie wówczas, kiedy papież znajdzie się sam w obec swych poddanych? Czy władza doczesna opierać się będzie na sile bagnetów wzmocnianych ciągłym naborem, czy też na reformach, jakie zdecyduje się nadać ludowi rzymskiemu? Albo też, czy trzymając się ciągle swojego systemu biernego oporu i ślepego zaufania w opiekę Opatrzności, zaniedba szukać w zadowoleniu i przywiązaniu swoich poddanych owej trwałości, którą oni tylko sami mogą mu zapewnić, i czy wystawi się wreszcie na pewną walkę wywołaną bądź to przez surowy ruch rewolucyjny, bądź nareszcie przez stopniowe wstrzymywanie biegu spraw administracyjnych? Ostatnie to przypuszczenie zdaje się być najwięcej prawdopodobnem przy gruntownej rozwadze rzeczy; wikarjat Wiktora-Emanuela nad państwem kościelnem stanie się niezawodnem uwieńczeniem wypadków, jakie nastąpią po ewakuacji Rzymu przez armję francuską. (Nord.)

* (Powrót wojsk francuskich). Wiadomości z Rzymu pod dniem 5-ym października donoszą, że wojska francuskie rozłożone na granicy neapolitańskiej otrzymały rozkaz powrotu do Francji; sześć kompanij wojsk papieżkich i jedna bateria artylerji poczęły opuszczać Rzym, udając się na ową granicę. Werbunki do armji papieżkiej trwają ciągle. (Nord.)

* (Mgr. Manning). Zapewniają, że mgr. Manning, arcybiskup z Westminster, uzyskał alokucję przeciwko tajnym stowarzyszeniom, spowodowaną przez fenjenów. (Nord.)

* (Ewakuacja Rzymu). *Mém. dipl.*, stwierdzając dobre wrażenie wywarłe we Włoszech wiadomością o rychłej ewakuacji Rzymu, nadmieniam: Wszakże ewakuacja spowoduje dla rządu włoskiego niejakie co do szczegółów trudności, których on sobie wcale nie ukrywa. Tak między innymi, drażliwym będzie położenie wojsk włoskich na granicy południowej państwa kościelnego; ponieważ dotychczasowy brak wszelkich stosunków bezpośrednich pomiędzy oficerami armij ojca św. i króla Wiktora Emanuela, zastąpi miejsce serdecznej zgody jaka panowała pomiędzy dowódcami oddziałów francuskich i włoskich, przeto od samego zaraz początku wyjść mogą na jaw trudności, zwłaszcza pod względem represji bandytyzmu. Dowódcy włoscy otrzymali rozkaz zdwojenia czujności i okazywania względności dla władz papieżkich, tak cywilnych jak i wojskowych. Rząd włoski bardzo dobrze rozumie, że tak honor jak i interes Włoch wymaga, ażeby zapobieżonem zostało wszelkim zajściom na granicy rzymskiej. (La Patr.)

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Lucerna d. 5 Października 1865 r.

Kilka słów o emigracji polskiej w kantonie Lucern zamieszkałej — Przybycie na jarmark księdza bernardyna Józefa z trupą artystów dramatycznych. — Przyjazd Gillera i ks. Jastrzębskiego. — Bitwa na publicznym placu. — Wypędzenie artystów z kantonu. — Uroczystość otwarcia szkoły wojskowej.

W kantonie tutejszym znajduje się dziś 41 polskich wychodźców; z tych 18 zamieszkuje w mieście Lucernie, inni są rozlokowani po wsiach.

Emigranci w Lucernie zamieszkali należą do siedmiu różnych stowarzyszeń, mianowicie: do stowarzy-

szczenia wzajemnej pomocy czyli kasy oszczędności należy ośmiu; do stowarzyszenia wojskowych jeden, Werpachowski pułkownik, b. oficer ruskiego wojska; do bratniej pomocy trzech; do towarzystwa dobroczynności jeden; do stowarzyszenia kościuszkowskiego trzech; jeden towijańczyk i jeden reprezentant hrabiego-komisarza pełnomocnego.

Postępowanie tutejszych wychodźców niewiele się różni od zamieszkałych w Zürichu. Próźniactwo a przytem codzienne pomiędzy niemi kłótnie i bijatyki, ogólnie zniechęciły tutejszych mieszkańców dla polonji.

Na początku roku bieżącego, w kantonie Lucern było 74 polaków; wskutek jednak różnych przekroczeń, władza kantonatna wydała w ciągu roku z granic Szwajcarii 18, a z kantonu 15; pozostało więc jak powiedziałem wyżej 41.

Z liczby zamieszkałych w mieście Lucernie, dwóch pracuje w fabryce, jeden ma sklep (Rylski), a jeden fotografę (Maliszewski), reszta próżnuje i czuje nieprzezwyjęzyczny wstręt do jakiegokolwiek godziwej pracy, całe dnie marnuje w różnych publicznych zakładach przy grze i pijatyce, powiększej części na kredyt.

Przed kilku dniami przybył do tutejszego miasta ksiądz Józef bernardyn, z trupą artystów dramatycznych, w zamiarze dania kilku przedstawień podczas jarmarku 10-cio dniowego, który jak zwykle raz do roku o tej porze ma miejsce.

We wtorek przybył także do nas Giller z księdzem Jastrzębskim. Giller dowiedziawszy się o bytności bernardyna z artystami w Lucernie, namówił pułkownika Werpachowskiego i majora Rylskiego (prezesa tow. wz. pom.), żeby ci, jakimby sposobem przeszkodzili naszym artystom popisować się publicznie w czasie jarmarku. Skutkiem tego, dnia wczorajszego przed południem o godzinie 11-iej, pułkownik Werpachowski, major Rylski i członkowie stowarzyszenia wzaj. pomocy, na placu gdzie są ustawione budy i kramy jarmarczne, stoczyli z księdzem Józefem i jego artystami walną bitwę, w obec tysiąca widzów różnej narodowości przybyłych na jarmark. Artyści pobili Werpachowskiego i comp. na głowę. Scena ta spowodowała wypędzenie ojca Józefa i jego trupy z tutejszego kantonu. Pozbawiono nas przez to sposobności podziwiania głośnego talentu szanownego tancerza.

<Gillera i Jastrzębskiego sprowadziła do Lucerny uroczystość otwarcia szkoły wojskowej urządzonej na wzór bendlikańskiej przez majora Rylskiego. Uroczystość ta miała miejsce dziś rano w „Café Restaurant”. Wczasy uczy wyprawionej przez Gillera z powodu tej uroczystości, Werpachowski instruktor tej szkoły, wypalił sążnistą orację. Po skończonej uczcie, Werpachowski wyprowadził za miasto siedmiu elewów - uciekinierów, przyszłych polskich wodzów, gdzie się odbyły pierwsze z nimi ćwiczenia, mające się powtarzać co drugi dzień.

Po skończonej uroczystości, Giller z Jastrzębskim wrócił do swej jaskini bendlikańskiej.

Ksiądz Józef przysłał z Soloturn wyzwanie na pojedynkę Werpachowskiemu i Gillerowi. Werpachowski wyzwanie przyjął, terminu jednak dotąd nie wyznaczył. Giller stanowczo wyzwanie odrzucił i dziś głosi wszystkim, że ojciec Józef jest szpiegiem moskiewskim przysłanym na zgładzenie jego dostojnej osoby.

M.....

Zürich d. 7 Października 1865 r.

Posiedzenie kwartalne tow. bratniej pomocy. — Wybory na członków rady. — Ofiara jenerała-uciekiniery. — Wolność. — Loterja. — Ojczyzna. — Figiel A. Michalskiego.

Dnia 2 b. m. w poniedziałek odbyła się kwartalna sesja stowarzyszenia bratniej pomocy, na której byli obecni członkowie rady naczelnej połączonych towarzystw (bratniej pom. i nauk.), w miejscu, gdzie dawniej była siedziba sekciarzy towjanizmu.

Jenerał-uciekiniery zagaił posiedzenie mową, nad którą się uciekiniery do dziś jeszcze unoszą.

Ksiądz Jaszkiwicz kasjer towarzystwa, odczytał sprawozdanie z dopełnionej czynności stowarzyszenia bratniej pomocy w ciągu upłynionych trzech miesięcy. Ze sprawozdania tego dowiadujemy się, że w ciągu kwartału ubyło ze stowarzyszenia 11 członków; że wysłano w księstwo poznańskie dwóch emisariuszy, mianowicie obywateli K... i G... w celu zbierania składek pomiędzy tamtejszymi obywatelami; że stowarzyszenie bratniej pomocy zawiązane zostało w kantonie Schwyz; nareszcie że 19 uciekinierów, którym towarzystwo odszukało zajęcia w różnych warsztatach i zakładach fabrycznych, zmieniło w ciągu kwartału razem 96 razy miejsce, czyli że każdy w w przecięciu zmienił miejsce w ciągu tego czasu 5 1/2 razy, i że trzech uciekinierów okradło swych majstrów i zbiegło, skutkiem czego towarzystwo zmu-

szonem było za zrzadzoną przez nich stratę zapłacić poszkodowanym 78 franków.

Stan kasy w ciągu kwartału był następujący:

wpływ z opodatkowania członków stowarzyszenia	wynosił	fr. 37
wpływ z ofiar nadesłanych z ks. poznańskiego		fr. 375
jenerał-uciekier ofiarował		fr. 60
ze sprzedaży nabytego od Sobolewskiego biletu 100-rublowego wpłynęło		fr. 80
dochód zatem ogółem wynosił		fr. 572
z tego wydane:		
a) tytułem pożyczki bezterminowej zbiegłemu Szczanieckiemu		fr. 80
tytułem pożyczki beztermi. Landowskiemu.		fr. 60
b) pożyczkę terminową Skoraczewskiemu		fr. 60
" " " Zameczkowi		fr. 40
c) dano na zastawy:		
pani pułkownikowej Zameczek (na broszkę i zegarek)		fr. 100
Zaruskiemu (na czamarkę i srebrnego orła)		fr. 17
ks. Jaszkiwiczowi (na sutannę i brewiarz)		fr. 14
d) za dopehioną kradzież u majstrów zapłacono		fr. 78
e) na materiały piśmienne, blankiety, drukowanie odezw, wynajmowanie lokali na posiedzenia etc.		fr. 122
czyli że razem wydano		fr. 572
pozostaje zatem w kasie		fr. 0

wyraźnie zero.

Taksatorem fantów dawanych w zastaw, jest okaziel obrazów, sędzia Bednarski.

Po odczytaniu sprawozdania, członek rady przewodniczący, pułkownik Zameczek wniósł projekt, żeby dotychczasowy system obierania na każde posiedzenie innego prezesa zmienić, a w to miejsce ustanowić radę towarzystwa obieraną co 3 miesiące. Motywa podane do wniosku uznano za uzasadnione i większością projekt został przyjęty. Przystąpiono więc do głosowania w celu obrania prezesa i członków rady. Prezesem, większość (23 głosy) obrała księdza Jaszkiwicza; członkami rady: Godlewskiego (19 głosów), Biernawskiego (17), Bednarskiego (17 głosów) i Rościszewskiego (14 głosów). Kasę pozostawiono nadal księdzu Jaszkiwiczowi.

Jenerał-uciekier chcąc przyjść w pomoc stowarzyszeniu i podreperować stan kasy, ofiarował towarzystwu 60 sztuk starych różnych rupieci, jako to: obrazów, pudełek, cygarniczek, które polecił puścić w loterię.

Za ten dar, przyjęty z wdzięcznością i zapalem, obniesiono uciekiera kilkanaście razy po sali, poczem pułkownik Zameczek przy stosownej mowie, wniósł dwa toasty: jeden za pomyślność jenerała-uciekiera, drugi na zgubę Gillera.

Po skończonym posiedzeniu, uciekier uwiadomił stowarzyszonych, że od Nowego Roku zacnie wychodzić nowe pismo polskie pod jego redakcją pod tytułem *Wolność*. Redakcja będzie w Interlacken. Wiadomość ta wywołała ogólny zapal dla jenerała-uciekiera.

Następnego dnia wzięto się natychmiast do loterii. Wydrukowano biletów następującej treści: „N-o... Loteria na wsparcie wychodźców polskich w Szwajcarii, rannych i niezdolnych do pracy. Biletów wszystkich 200, z których 60 wygrywa różne przedmioty sztuki artystycznej i galanteryjnej. Ciągnięcie odbędzie się w Zürichu po rozprzedaniu biletów. Cena biletu 10 franków. Dziesiąta część ze sprzedaży biletów przeznaczona jest na szpital obłąkanych w Zürichu.” (Pieczęć stowarzyszenia i podpis ks. Jaszkiwicza).

Sprzedaż biletów rozpocznie się w przyszłym tygodniu w całej Szwajcarii przez delegowanych (zaufanych) członków tow. brat. pomocy.

Giller depeszę za depeszą wysyła w różne strony (najwięcej do Galicji i w poznańskie) z wezwaniem o pomoc dla *Ojczyzny* bendlikańskiej, która dotąd jest w zawieszaniu. Jeżeli zabiegi jego pomyślny wezmą obrót, *Ojczyzna* znów się zjawi na pewien czas; jeżeli zaś przeciwny, wówczas będzie zawieszoną na zawsze.

Paryż, 4 października 1865 r.

P. Apolinary Kątski.—Wspomnienia jakie pozostawił po sobie we Francji.—Felicjan David.—Wykonanie utworu Kątskiego *O salutaris*.—Miller i panna Olga Olgini z Kamieńca Podolskiego.—Wpływ muzyki na klasy robotnicze.—Karol Kątski.—Stanisław Kątski.—Edward Wolff.—Jenerał Hauke, dyrektor teatrów warszawskich.

Jeżeli z jednej strony wawrzyny naszych eks-powstańców, rozpada się w proch, gdyż *Czas*, *Opinion nationale* i *Siècle* przestali je wznawiać, opinia zaś publiczna ma dziś dla koryfeuszów powstania smutnej

pamięci jedynie litość, obojętność lub pogardę, albowiem zamienili ładownicę na torbę zebraczą i miecz dziewicy na pochodnię szerzącą pożary, lub na rylec sztucharzy pokątnych, — to z drugiej strony przyjemnie mi jest stwierdzić, że przyjaciele porządku przyjmowani są z otwartymi rękami przez wszystkich znakomitszych ludzi naszej stolicy. P. Apolinary Kątski, szanowny dyrektor warszawskiego instytutu muzycznego, odbiera tu owacje. Rossini i Auber zaprowadzili go do tutejszego konserwatorium, Felician David, Carvalho, Perrin dyrektor opery, Bagier i cały tłum znakomitości muzycznych, pośpieszyli uściskać dłoń ucznia Paganiniego. Wszystkie znakomitości artystyczne życzą powodzenia i pomyślności instytutowi muzycznemu w Warszawie, który zwiedzić zamierza wkrótce Felician David, znakomity kompozytor *Pustylni* i *Lalla Roukha*. Przyjęcie takie spotkało nie tylko dyrektora instytutu muzycznego warszawskiego, lecz także znakomitego skrzypka, który mając jedenaście lat wieku, zadziwił Paganiniego, i którego wszystkie wystąpienia w Europie, a zwłaszcza we Francji, zaznaczone zostały powodzeniem. W wielu miastach Francji wystąpieniem tym towarzyszyły uczynki wspaniałomyślne lub dobroczynne. Kątskiemu to Paganini zapisał jedne z najszcowniejszych swych skrzypców i liczne rękopisma. Wrocław, Królewiec, Petersburg, uczyły go należycie, Francja zaś ofiarowała mu pięć medalów w nagrodę za uczynki miłosierne i pożyteczne.

Wybór towarzystwa udał się do kościoła św. Sulpijusza i św. Rocha, gdzie p. Kątski wykonał swą nową kompozycję: *O salutaris*.

Śpiewak (bas) Miller angażowany był za 3,000 fr. miesięcznie do Brazylji (teatr włoski), tak samo jak i panna Olga Olgini, prześlizgnięta kontr-alt, na którym p. Kątski poznał się w Kamieńcu-Podolskim.

Niech mi wolno jeszcze będzie wspomnieć o wpływie muzyki na klasy robotnicze. Od czasu otwarcia w Paryżu kursów wieczornych dla śpiewu, rzemieślnicy uczęszczają na nie tłumnie po ukończonej pracy i odznaczają się dobrą konduktą; nie chodzą już oni do szynkowni, i jak skoro mają jaki pieniąż, oddają takowy do kasy oszczędności. Oby rzemieślnicy warszawscy tak samo postąpili i szukali sposobności kształcenia się, zamiast słuchania przewrotnych rad ludzi, dążących jedynie do ruiny społecznej. Rok rocznie widzimy, jak rzemieślnicy paryżcy wstępują do teatru i stają się wybornymi artystami. Niedawno niejaki Maurer opuścił warsztat szewski dla płacy 1,000 fran. miesięcznie w wielkiej operze, gdzie zastępuje Gueymard'a w Hugonotach. Maurer uczył na kursa śpiewu tylko w przeciągu trzech lat.

Kończąc mą korespondencję wzmianką o fortepianście Edwardzie Wolffie, który ma udać się tej zimy do Warszawy, tudzież o Karolu Kątskim i Stanisławie Kątskim, którzy mają teraz taką samą sławę, jaką cieszyli się poprzednio. *Monde illustré* poda niezadługo prześlizgnięty drzeworyt, przedstawiający warszawski instytut muzyczny. Jenerał Hauke, dyrektor teatrów warszawskich, jest tu bardzo czynny i stara się poznać ruch teatralny, którego nie zaniedbuje także p. Ap. Kątski w swym charakterze członka komisji teatralnej.

A. M.

Paryż, 5 października.

Zgon *Ojczyzny*.—Komitet księży polskich.—Śmierć ks. Korolca.—Wolski w Spa.—Brzozowski w domu obłąkanych.

Requiescat in pace, *Ojczyzna* skonała.¹⁾ Powinno to już było oddawna nastąpić, gdyż dziennik ten bez idei, bez wiary i przyszłości, jeżeli mógł istnieć to tylko z łaski energii redaktorów a bezprzykładnej cierpliwości czytelników. Widać jednak w końcu, że i energia piszących i cierpliwość czytelników zużyły się, a organ nienawści i gniewu, musiał podążyć tam, gdzie go poprzedziły już manifesta rządu narodowego, i *Wytrwałość*, to jest w krainę zapomnienia.

Stojąc dziś nad grobem *Ojczyzny*, możemy zapytać się jej redaktorów, czem był ich wpływ na kraj, na emigrację i czy wreszcie dwóletnią z górą egzystencją tego pisma, dała pole do wystąpienia dla jakiego nowego talentu, dla jakiej znakomitości pisarskiej?

O wpływie na kraj, powiedzieć możemy, iż ten, płynący z ducha insurekcyjnego, nie mógł innego wrażenia wywierać na czytających, jak zadziwienie tylko; że na polu gdzie trupów już nie ma, kruki jeszcze kraczą, przyzywając śmierci, tej okropnej ich żywicieli.

¹⁾ Nr. 79 *Ojczyzny* z d. 1 października, podaje na czele, następujące oznajmienie od redakcji: „Wydawnictwo *Ojczyzny*, na czas krótki zawieszamy. O dalszem jej wychodzeniu czytelników zawiadomimy nieomieszkały.”
P. R.

Co do wpływu na emigrację, to gdyby był takowy istniał, *Ojczyzna* miałaby czytelników, i mogłaby jeszcze dziś egzystować; lecz brak czytelników był dla niej wyrokiem i nauką a przestrożą dla tych, co by jej drogą iść chcieli, że emigracja niewierzy w swą sprawę, że zatem ci, którzy w jej imieniu wystąpią, upaść muszą niezawodnie.

Postępowanie emigracji w Szwajcarii, dowodzi jeszcze lepiej nicość zgasłej *Ojczyzny*. Czyż bowiem pismo poważne, nie mogło mieć tyle siły, by złemu zapobiedz, lub takowe surowo karcić, zamiast je ukrywać, zaprzeczać jego istnieniu, dając przez to zachętę zbałamucenym ludziom do robienia awantur i kryminałów? Fakta opisane; zli ludzie pod pretekst wystawieni, byliby przestrożą dla innych, a tak przestępstwa mnożyły się, i *Ojczyzna* stronnem milczeniem wchodziła z niemi w solidarność; to, być może, główną jest przyczyną, że pismo to upadło.

Próżność bowiem i interes hr. Plater, znalazłyby środki do dalszego wydawnictwa i bez pomocy pieniężnej czytelników.

Co do nowych zdolności pisarskich, to tych w dosyć długim istnieniu *Ojczyzny*, żadnej dopatrzeć się niemożemy. Brak poglądów wyższych, stare zużyte komunały, bezbarwna i nudna deklamacja, wykrzykniki i apostrofy godne straganów, — oto inwentarz moralny byłych redaktorów tego pisma, które było ostatniem i przedłużonem tylko echem nędznego rokoshu.

Upadek *Ojczyzny*, z którą od dwóch lat blisko łamał się włócznie, daje nam nadzieję lepszych czasów dla emigracji, szczególnie dla młodej i ukształconej; bez podlegania bowiem, bez złudzeń drukowanych i niebezpiecznego pesymizmu, z jakim *Ojczyzna* stan naszego kraju przedstawiała, umyśly się uspokoją, przejrzą jasno, pogodzą się z bytem dzisiejszym Polski i wrócą do łono swych rodzin, opowiadać młodszym, co są warte sympatje zachodu, zdolności i patriotyzm emigracyjnej starszyny.

Zdaje się, że wkrótce po upadku *Ojczyzny*, upadnie i komitet religijno-polityczny zostający pod kierunkiem kanonika Kotkowskiego i kks. Żulińskiego, Kotwińskiego, Balcewicza i t. d.

Przyjaźń księżowska jest zdradna dla świeckich: śmierć Kurzyny jest na to dowodem; lecz jedność kleryka i zgoda, są jeszcze bardziej zdradne dla samych księży, jako widzieliśmy z intryg między Mikoszewskim a Kotkowskim. Kanonik Kotkowski otrzymał plac boju, lecz czy go długo zatrzyma, o tem wątpimy, gdyż wiadomości jakie nas z południa dochodzą, a o których obszerniej w przyszłym liście pomówimy, każą się nam obawiać o papieżstwo i dyktaturę tego prałata.

Kanonik Kotkowski jest chory, podskarbi zaś jego, powiernik i przyjaciel ksiądz Korolec, zmarł w tych dniach na cholerynę.

Na zakończenie tego listu, podaje pocieszającą wiadomość dla warszawskich czytelników, o ukochanym Włodzimierzu Wolskim. Poeta nasz, jakkolwiek poturbowany w Paryżu z przyczyny J. J. Kr., żyje jednak na zachodzie wygodniej aniżeli w kraju. Zyskał tu on uznanie i dziś bank w Spa, płaci mu stałą pensję, za to, iż rezyduje w tem mieście i sławę swego imienia ściągając młodych ziomków pod wszechwładne berło krupierów. Brzozowski z zazdrości i zuzycia się, dostał pomieszenia zmysłów; pozawczoraj zamknięty on został w domu Dra Blanche.

Kronika.

* (Towarzystwo literackie żydowskie). W Paryżu zawiązało się towarzystwo żydowskich literatów i kapitalistów, mające na celu ogłaszanie drukiem i rozpowszechnianie dzieł popularnych o żydostwie i dziejach żydowskich. Do składu komitetu tego towarzystwa należą akademicy żydowscy Munck i Frank, oraz finansisci Rodrigues, Izaak Pereire i inni. Przekładem tego dzieła trudni się głównie Renan.

* (Uszkodzenie telegrafu od piorunu). Gubernator saratowski donosi, że w m. Kamyszynie, 1 czerwca, w czasie nawałnicy, uderzył piorun w stację telegraficzną i zrzucił następujące uszkodzenia: drugie druty idące do Saratowa i Dubowki, stopił, także podziemny drut z zewnętrznej strony koło słupa kontrolowego. W lokalu aparatów telegraficznych pozrywał druty galwanoskopu kontrolowego, oderwał pierwszy blak, do którego przymocowane były druty, i zniszczył drugie druty i cienkie nejlzylbrowe druczki aparatu. Słup telegraficzny Nr. 10 w mieście rozłupał; w domu duchowieństwa, położonym w bliskości rozłupanego słupa, węgiel muru dolnego piętra jest pęknięty i szyby w oknach wybite; w sąsiednim domu wyrwane jest okno z futryną i ramami, w innych oknach wybite szyby, a we-

